

15359

- 4 พ.ย. 2562

14.22

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
Institute of Academic Development (IAD)

ที่ พว. 296 อ./2563

21 ตุลาคม 2562

เรื่อง เสนอโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับปฐมวัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ของสมอง (BBL) **สู่การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ตามแนวคิด HighScope เพื่อพัฒนาเด็กตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**

ด้วยสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียนในยุคประเทศไทย 4.0 ให้มีคุณภาพ โดยมีจุดเน้นที่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเป็นเลิศและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการนี้ ทางสถาบันฯ จึงได้จัดโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ในหัวข้อเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ของสมอง (BBL) **สู่การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ตามแนวคิด HighScope เพื่อพัฒนาเด็กตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560** โดยเน้นสร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และวิธีการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยด้วยแนวคิด Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป (HighScope) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สัมพันธ์กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จึงประสานมายังท่าน เพื่อเสนอจัดโครงการเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ของสมอง (BBL) **สู่การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ตามแนวคิด HighScope เพื่อพัฒนาเด็กตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560** โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ตรงตามจุดเน้นของการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ครูนำความรู้ ความสามารถไปพัฒนาสร้างเสริมคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นของผู้เรียน หากท่านต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อสอบถามได้ที่ฝ่ายพัฒนาโครงการ หมายเลขโทรศัพท์ 0-2241-8996 ต่อ 6301

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผอ. สพป.ศรีสะเกษ เขต 1

เพื่อโปรดพิจารณา (ส่ง) ให้โรงเรียนศึกษา
ทว.วิมล วิชา 200 ส.พ. ๘๓ 1

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศักดิ์สิน ใจจรนสรณมย์)

นางสาวธนกร พัฒนพันธุ์

พว. ๐๓๗

ผู้อำนวยการโครงการอบรมทางวิชาการ
สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
6 พ.ย. 62 (นางสาวธนกร พัฒนพันธุ์)

นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการ

โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

เรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ของสมอง (BBL) สู่การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ตามแนวคิด HighScope เพื่อพัฒนาเด็กตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1. หลักการและเหตุผล

เด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดของประเทศ เพราะเด็กจะเติบโตขึ้นเป็นอนาคตของชาติ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้ความสำคัญกับเด็กปฐมวัย โดยกำหนดสาระในรัฐธรรมนูญตามมาตรา 258 จ. การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา "ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีประกาศให้จัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลในสถานศึกษาของรัฐ จากเดิมที่โรงเรียนจัดอนุบาล 2 ปี ให้เพิ่มเป็นอนุบาล 3 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่ประกาศใช้และจะรับผิดชอบเรื่อง การจัดการศึกษาระดับอนุบาลเพื่อรองรับเด็กจากศูนย์เด็กเล็กเข้าเรียนด้วย ดังนั้น การส่งเสริมให้ครูมีการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมจึงนับว่า มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นช่วงวัยที่เด็กมีพัฒนาการสูงสุด งานวิจัยทางสมอง พบว่า สมองของเด็กช่วงตั้งแต่แรกเกิดเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วใน 4 ปีแรก เด็กจะมีพัฒนาการของสมองเกือบร้อยละ 80 และค่อยๆ เจริญเติบโตเป็นขั้นตอนไปจนเมื่อเด็กอายุครบ 10 ปี สมองก็จะมิขนาดใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ สมองมีการเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่น (Plasticity) ได้มากและยังมีเซลล์เกิดขึ้นใหม่ได้อีก เพียงแต่ต้องใช้วิธีการที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูการพัฒนาเด็กหรือการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงอายุ นักการศึกษาและนักจิตวิทยาการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป เช่น ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, 1949) เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom, 1964) อีริกสัน (Erikson, 1967) โจ แอล ฟรอสท์ (Joe L. Frost, 1977) อลิซาเบธ เฮอร์ลอค (Elizabeth Hurlock, 1959) ริชาร์ด ซี สปินทอลล์ (Richard C. Spinthall, 1974) ต่างมีความเห็นตรงกัน พัฒนาการเด็กปฐมวัย พอสรุปได้ว่า วัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี เป็นวัยเริ่มต้นของการสร้างบุคลิกภาพที่จะติดตัวไปตลอดชีวิต ทั้งด้านสติปัญญา อุปนิสัย ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกาย และการกระทำ ตลอดจนความมั่นคงในจิตใจและการมีเจตคติที่ดี เป็นช่วงเวลาที่ความเจริญงอกงามทางด้านร่างกายและจิตใจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไวต่ออิทธิพล ของสิ่งแวดล้อมภายนอกจะมีผลต่อไปในอนาคตของเด็กและของชาติในที่สุด จากการศึกษาของ ศาสตราจารย์ ดร.เจมส์ เจ เฮกแมน มหาวิทยาลัยชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา เจ้าของรางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์ ปี 2543 ระบุว่า "การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ให้ผลตอบแทนแก่สังคมดีที่สุดในระยะยาว โดยคืนผลตอบแทนกลับคืนมาในอนาคตมากถึง 7 เท่า เป็นทั้ง การเพิ่มคุณภาพทรัพยากรบุคคลของประเทศ ลดอัตราการสูญเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต" องค์การยูนิเซฟให้ความเห็นว่า เด็กปฐมวัย ที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัยจะมีทักษะทางกายภาพ ความฉลาดทางด้านสติปัญญา และความฉลาดทางด้านอารมณ์ สูงขึ้นกว่าปกติและนำไปสู่การมีโอกาสในการเรียนรู้ต่อในระดับที่สูงขึ้นและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีรายได้สูง ส่งผลให้อัตรา การก่อคดีหรือสร้างปัญหาสังคมลดน้อยลงด้วย การศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง Brain-based Learning (BBL) ที่มุ่งส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงอย่างเป็นลำดับขั้นจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก โดยเน้นประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นระบบ และมั่นคงซึ่งช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในชีวิตได้ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพเด็กปฐมวัย ด้วย Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) หรือการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จที่ช่วยพัฒนากระบวนการ ทางความคิดด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะส่งผลให้เด็กพัฒนาทักษะ EF อย่างรวดเร็วซึ่งทักษะดังกล่าวประกอบด้วยทักษะการจำ เพื่อใช้งาน ทักษะการยังคิดได้ตรงต่อ ทักษะการยืดหยุ่นความคิดและคิดนอกกรอบ ทักษะการใส่ใจจดจ่อ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการกำกับตนเอง ทักษะการริเริ่มและลงมือทำ ทักษะการวางแผน จัดระบบ และดำเนินการ ทักษะการพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาให้ความเห็นว่า การพัฒนาการศึกษา คือ การพัฒนา "ทุนมนุษย์" ช่วงอายุ 0-6 ปี ซึ่งเป็นช่วง ระยะเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ของมนุษย์จึงควรจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น เรียนรู้ อย่างมีความสุข จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ดูแลด้านสุขนิสัยและโภชนาการเหมาะสม เด็กจึงจะพัฒนาศักยภาพสมองของเขา ได้อย่างเต็มความสามารถ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ตรงกับข้อเสนอของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

(ทีดีอาร์ไอ) ได้ชี้ให้เห็นว่า เป้าหมายของการปฏิรูประบบการศึกษาไทย คือ (1) การพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อเติมเต็มศักยภาพให้นักเรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (2) การพัฒนาระบบครูให้มีคุณภาพ (3) การสร้างความรับผิดชอบ (accountability) ในระบบการศึกษา และ (4) การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ ในระบบการศึกษาหรืออาจกล่าวได้ว่า การปฏิรูประบบการเรียนการสอนระดับห้องเรียนเป็นเป้าหมายที่ควรกระทำในระดับต้น ๆ ซึ่งสมควรนำข้อเสนอเหล่านี้มาใช้เป็นหลักการสำคัญของการพัฒนาครูผู้สอนระดับการศึกษาปฐมวัย

ประเทศที่จัดการศึกษาได้ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับทั่วโลกประเทศหนึ่ง คือ ประเทศฟินแลนด์ นักการศึกษาฟินแลนด์ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาให้เด็กฟินแลนด์ เป็นการจัดการศึกษาแบบองค์รวม Holistic Education พร้อมกันนี้ยังได้เผยถึงหลัก 6 ประการสำคัญในการสร้างโลกการเรียนรู้ใหม่ให้กับเด็กปฐมวัยซึ่งพบว่า สามารถนำมาใช้ได้ ในแนวทางการศึกษาแบบองค์รวมในประเทศไทย ได้แก่ 1) ให้การเล่นเป็นแนวทางสู่การเรียนรู้ 2) จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นบรรยากาศของการศึกษาเล่าเรียนที่พัฒนาสภาพแวดล้อมทางจิตวิญญาณเพื่อให้เกิดบทบาทการปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน 3) เน้นการให้การศึกษาควบคู่กับการดูแลอย่างนุ่มนวล 4) สร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้เกิดกิจกรรมแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ 5) มีแนวคิดด้านการออกแบบการจัดการศึกษาอย่างมีวิสัยทัศน์ (มองภาพใหญ่) 6) สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นเร้าอารมณ์และจินตนาการในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการเรียนรู้แบบการลงมือกระทำ (Active Learning) เน้นการจัดประสบการณ์การพัฒนาเด็กด้วยการเล่นแทนการเรียน รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเล่น การลงมือกระทำ เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านให้มีพัฒนาการที่สมวัย ตรงตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป High Scope ที่มุ่งให้จัดการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย ทั้งมุมวิทยาศาสตร์/มุมธรรมชาติ มุมหนังสือ มุมภาษา มุมดนตรี มุมบทบาทสมมติหรือมุมบ้าน มุมทักษะกลไก มุมคณิตศาสตร์ ฯลฯ และจัดสื่อของเล่นเพื่อการเรียนรู้ไว้ในมุมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น

จากการศึกษาข้อมูลการพัฒนาเด็กปฐมวัยของไทย พบว่า เด็กวัยนี้กำลังประสบปัญหาที่บั่นทอนสุขภาพอย่างมาก จากการเลี้ยงดูและการดูแลที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ที่ไม่พร้อมหรือจากสถานศึกษาและศูนย์ดูแลเด็กเล็ก และผลการศึกษาวิจัยยังพบว่า เด็กเล็กมีพัฒนาการล่าช้า โดยเป็นความล่าช้าร้อยละ 30 หรือประมาณ 1 ใน 3 มีพัฒนาการล่าช้า โดยเป็นความสามารถทางด้านภาษาถึงร้อยละ 20 ด้านปฏิภานไหวพริบและการเข้าสังคมร้อยละ 6 ซึ่งพัฒนาการทั้งสองด้านนี้จะมีผลกระทบในภายหลังต่อระดับสติปัญญา ทักษะการอ่านเขียนและการคิดคำนวณ และจากการติดตามพัฒนาการของเด็กไทยพบว่า มีพัฒนาการที่ล่าช้าทั้งทางด้านสติปัญญา การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ ภาษา และการปรับตัว เนื่องจากขณะนี้เด็กปฐมวัยได้รับการสนับสนุนที่ไม่เหมาะสมกับธรรมชาติของวัย เช่น การที่ผู้ปกครองให้เด็กเรียนภาควิชาเพื่อสอบเข้าโรงเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีชื่อเสียง และอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญ คือ การที่โรงเรียนในระดับอนุบาลจำนวนมากเปิดสอนพิเศษเพิ่มเติมในช่วงวันหยุดหรือปิดเทอม รวมถึงการเร่งเรียนเขียนและอ่านเกินพัฒนาการของเด็กซึ่งเป็นการเพิ่มความเครียดในการจัดการศึกษาปฐมวัยทำให้การศึกษาปฐมวัยในวันหนึ่งมุ่งเน้นแต่การท่องจำความรู้เพื่อสอบแข่งขันและเน้นเฉพาะด้านเนื้อหาสาระมากกว่าการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ ได้แก่ การคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจ การให้เหตุผล รวมถึงการขาดการพัฒนาด้านคุณธรรมและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิต ส่งผลให้เด็กขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ขาดทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่น และขาดทักษะความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2558)

สาเหตุสำคัญของปัญหาการพัฒนาเด็กปฐมวัย จากการศึกษาวินิจฉัยของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากการประชุมพบปะของผู้ปฏิบัติในโอกาสต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ 2552, ฉวีวรรณ ลิ้มวัฒนาสมุทร 2553, สุขุม เฉลยทรัพย์ และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2554, เสวนาพัฒนาการเด็กปฐมวัย : รากแก้วแห่งชีวิต 2557, แอน สุชะจิระ 2558, สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ร่วมกับเครือข่ายคณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ และคุรุปฐมวัย 2558) สามารถประมวลและสรุปสาเหตุสำคัญของปัญหาการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ ดังนี้

1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่สำคัญตามช่วงวัยของเด็กจึงมีความคาดหวังที่ต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้จึงส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีระบบการสอนแบบ “เร่งเรียนเขียนอ่าน” นอกจากนี้การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเลี้ยงดูเด็ก เช่น แท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ หรือโทรทัศน์ ก็มีผลสำคัญที่ทำให้เด็กมีความบกพร่องในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารและครูปฐมวัยขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยจึงทำให้ครูเน้นให้เด็กอ่านเขียนมากกว่าวัยและเน้นการสอนที่มีลักษณะให้เด็กท่องจำมากกว่าทักษะด้านการคิด การตัดสินใจ ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนบริหารงานเพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนจึงเตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อการแข่งขันมากกว่าการศึกษาเพื่อพัฒนา

ศักยภาพของเด็ก รวมถึงปัญหาสถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงจึงทำให้เกิดการเรียนเพื่อสอบ
เข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงตั้งแต่ระดับอนุบาล

3. ระบบการผลิตและพัฒนาครูในปัจจุบันยังขาดกลไกในการจัดเติมและประเมินคุณภาพ เช่น การเปิดรับครูปฐมวัยจำนวนมาก
ทำให้อัตราร่วมระหว่างอาจารย์กับจำนวนนักศึกษาไม่สอดคล้องกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอน เนื่องจาก
กระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยไม่สามารถทำได้ด้วยการบรรยายเท่านั้น แต่จำเป็นต้องมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ฝึกปฏิบัติในระหว่าง
อบรมหรือในที่ปฏิบัติงาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษามาร่วมให้คำชี้แนะอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

4. ให้ความสำคัญกับการสอนและการวัดประเมินผลที่เห็นหรือสัมผัสมากกว่าการจัดประสบการณ์และประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน
รอบด้านทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้มีพัฒนาการสมวัยเพื่อความพร้อมในการเรียนตามหลักสูตรระดับ
ประถมศึกษาปีที่ 1 มักมุ่งเน้นให้เด็กท่องจำ นอกจากนี้ ครูในโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่เน้นการวัดผล
ด้านความจำ โดยขาดการประเมินตามสภาพความเป็นจริง รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษาของรัฐใช้หลักการประเมิน
เพื่อตัดสินมากกว่าการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนทำให้ขาดแนวทางในการปรับปรุงผู้เรียนให้ดีขึ้น

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) พิจารณาเห็นว่า การจัดฝึกอบรมครูปฐมวัย โดยนำแนวคิด Brain-based Learning (BBL)
สู่ Executive Functions (EF) หรือการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จและการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป (HighScope)
มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูระดับปฐมวัยจะสอดคล้องกับการพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 แนวทางของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้
ให้ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560-2564
เน้นไปที่การให้เด็กเข้าถึงบริการที่พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเด็กในเมืองและพื้นที่ห่างไกล เน้นปรับ
บทบาทของการเป็นพ่อแม่ที่ไม่ใช่แค่การเลี้ยงดูลูกเท่านั้น และการพัฒนาคุณภาพด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย และได้ประกาศใช้หลักสูตร
การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยได้ปรับวิสัยทัศน์ มาตราฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สาระการเรียนรู้ และการขยาย
ปฏิบัติการอื่น ๆ ให้สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและแนวโน้มการพัฒนาการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องการปลูกฝัง
การมีทักษะชีวิต สามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข ยึดพัฒนาการ
และการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมหลากหลาย ได้ลงมือกระทำ เหมาะสมกับวัย และมี
การพักผ่อนเพียงพอซึ่งเริ่มใช้ทั่วประเทศในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นมา จึงได้จัดทำ **โครงการพัฒนาครูและบุคลากร
ทางการศึกษา เรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ของสมอง (BBL) สู่การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิต
ที่สำเร็จ (EF) ตามแนวคิด HighScope เพื่อพัฒนาเด็กตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับ
เด็กปฐมวัยด้วยแนวคิด Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป
HighScope สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สัมพันธ์กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช
2560 และบริบทของท้องถิ่น

2.2 เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการพัฒนาได้ฝึกทักษะการจัดประสบการณ์พัฒนาเด็กแบบองค์รวมตามแนวคิด Brain-based Learning
(BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope สามารถนำประสบการณ์ไปจัดห้องเรียน
มุมประสบการณ์ สื่อและกิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม มีคุณภาพ

2.3 เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถประยุกต์ใช้แนวคิด หลักการ เทคนิควิธีการ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิด
Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope ไปจัดกิจกรรม
และประสบการณ์การเรียนรู้ตามตารางกิจกรรมประจำวันได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง คล่องแคล่ว มั่นใจ พัฒนานตนเองจนเกิดทักษะ
การสอนแบบครูปฐมวัยอาชีพ

2.4 เพื่อให้ครูผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละวัยสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะ
ที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สามารถดำเนินการประเมินและนำผลไปส่งเสริมพัฒนาเด็ก
ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับพัฒนาการวัยของเด็กแต่ละคน

ชั่วโมงที่ 3 ฝึกจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ฝึกทักษะการสังเกต จำแนก จัดกลุ่มหาความสัมพันธ์ เตรียมความพร้อมทางสติปัญญา คณิตศาสตร์ ภาษา การใช้สื่อ อุปกรณ์ เครื่องเล่น โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต (สำหรับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง และกิจกรรมดนตรี จัดเป็นศูนย์การศึกษาปฐมวัยสำรอง สำหรับกลุ่มที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนกลุ่มอื่น)

3 การประเมินพัฒนาการเด็กกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

- 3.1 จุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ตามพัฒนาการเด็กแต่ละวัย
- 3.2 เครื่องมือและวิธีการประเมินพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้
- 3.3 การนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

5. วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมตามสาระการพัฒนาในหลักสูตร

5.1 การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเรื่องที่ 1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope กิจกรรมการฝึกอบรม

- 1. วิทยากรนำเสนอสาระสำคัญ ความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยตามการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope และความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์/ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตัวอย่างการบรรยายประกอบ power point และยกตัวอย่างความรู้ประกอบบทเรียน
- 2. ผู้รับการพัฒนากลุ่มศึกษาเอกสารประกอบบทเรียน บันทึกข้อมูลสำคัญ
- 3. กลุ่มอภิปราย วิเคราะห์ความสัมพันธ์สาระของแนวคิดนักการศึกษา สรุปความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope และเขียนแผนปฏิบัติการพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยตามการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope
- 4. ส่งกลุ่มนำผลงานเสนอที่ประชุมหรือจัดแสดงที่งานนิทรรศการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ให้ข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงที่เป็นไปได้เพิ่มเติม
- 5. ส่งผลงานกลุ่มให้วิทยากร ตรวจสอบให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.2 การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเรื่องที่ 2 เทคนิควิธีการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กตามแนวคิด Brain-based Learning (BBL) คู่ Executive Functions (EF) ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope

กิจกรรมการฝึกอบรม

แบ่งสมาชิกผู้เข้ารับการพัฒนากันเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน แต่ละกลุ่มเข้าศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ ให้ครบ 3 ศูนย์ เรียนศูนย์ละ 1 กิจกรรม โดยกิจกรรมในแต่ละศูนย์สอดคล้องกับกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน คือ

- เรื่องที่ 1 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ /กิจกรรมในวงกลม
- เรื่องที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม
- เรื่องที่ 3 การจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

วิทยากรแต่ละศูนย์สาธิตการจัดกิจกรรมเป็นตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการพัฒนาลงมือ รวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปความรู้ ความเข้าใจ

- 1. วิทยากรแต่ละศูนย์แบ่งสมาชิกในศูนย์เป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน ซึ่งแจ้งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในศูนย์ให้สมาชิกเข้าใจตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน
- 2. สมาชิกแต่ละกลุ่มย่อยร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในศูนย์ย่อยของตนตามใบงานที่กำหนดไว้ บันทึกผลการปฏิบัติดังกล่าวสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และมาตรฐาน/ตัวชี้วัด ในหลักสูตร อย่างไรก็ตาม เสนอตัวอย่างการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการเด็กปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์/ตัวบ่งชี้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 3. แต่ละกลุ่มย่อยนำเสนอผลการปฏิบัติตามข้อ 2 ให้กลุ่มอื่นในศูนย์รับทราบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สาระที่ปฏิบัติให้ครบทุกกลุ่ม โดยแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน วิทยากรประจำศูนย์ร่วมให้คำชี้แนะเพิ่มเติม
- 4. แต่ละกลุ่มนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและข้อเสนอของวิทยากรมาปรับปรุงผลงานของตนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งผลงานแบบบันทึกความรู้ให้วิทยากรตรวจบันทึกผลการเรียน

5.3 การจัดการกิจกรรมการฝึกอบรมเรื่องที่ 3 การประเมินพัฒนาการเด็กกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการพัฒนา กลุ่มละ 6-8 คน แต่ละกลุ่มศึกษาเอกสาร จุดหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ตามพัฒนาการเด็กแต่ละวัย
2. วิทยากรเสนอตัวอย่างเครื่องมือสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมเด็กจากการปฏิบัติหรือการแสดงออกและกลุ่มร่วมกัน ออกแบบเครื่องมือและวิธีการประเมินพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ (เน้นการประเมินสภาพจริง จากพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นเกณฑ์เชิงคุณภาพ 3-4 ระดับ)
3. ทดลองใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กจากกรณีตัวอย่างผลงานนักเรียนอนุบาล 2-3 ชั้น ที่วิทยากรเตรียมมา และเสนอแนะวิธีการนำผลการประเมินไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย
4. วิทยากรช่วยกระตุ้นด้วยคำถามเพื่อให้การออกแบบได้สมบูรณ์ครบถ้วน พร้อมจะนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่น
5. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการออกแบบ สมาชิกกลุ่มอื่นร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนในข้อที่ไม่ชัดเจน วิทยากรให้ข้อคิดเห็น ข้อควรปรับปรุงเพิ่มเติม กลุ่มปรับปรุงงานการปฏิบัติให้ดีขึ้น เหมาะสมกับการนำไปใช้
6. นำส่งวิทยากรตรวจบันทึกคะแนน

6. ระยะเวลาดำเนินการ

หลักสูตรอบรม 1 วัน

7. งบประมาณ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

8. วิทยากรให้การอบรม

วิทยากรที่เชี่ยวชาญการพัฒนาหลักสูตรการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope จากสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกสถานศึกษาสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้อย่างมั่นใจ

9.2 เด็กปฐมวัยในสังกัดทุกคน ทุกระดับชั้น มีพัฒนาการสูงขึ้น เหมาะสมกับวัย สอดคล้องตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ในหลักสูตรสถานศึกษา

9.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ในสังกัดใช้หลักสูตรพัฒนาเด็กปฐมวัยได้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ หลักการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการตามบริบทท้องถิ่นของตน

9.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกคนใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดทำ เลือกใช้สื่อ เทคนิควิธีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป HighScope ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดการประเมินผลพัฒนาการตามสภาพจริงในพัฒนาการแต่ละด้านได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับมาตรฐานตัวชี้วัดตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมั่นใจ

9.5 ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

9.6 โรงเรียนทุกโรงเรียนได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในที่เชื่อถือได้

10. การประเมินผล

เน้นการประเมินสภาพจริงจากพฤติกรรมความร่วมมือกิจกรรมและการตรวจผลงานตามชุดปฏิบัติการ โดยใช้เกณฑ์ประเมินเชิงคุณภาพแบบจำแนกองค์ประกอบ จัดระดับคุณภาพ 4 ระดับ ดีมาก ดี ปานกลาง และปรับปรุง

กำหนดการฝึกอบรม

โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้
ของสมอง (BBL) สู่การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ตามแนวคิด HighScope
เพื่อพัฒนาเด็กตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

- 07.00 - 08.30 ลงทะเบียน ชี้แจงกระบวนการปฏิบัติในการฝึกอบรม
- 08.30 - 10.00 **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของสมองตามแนวคิด Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยแนวการจัดการเรียนรู้แบบ HighScope**
- ความเป็นมา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของสมองตามแนวคิด Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยแนวการจัดการเรียนรู้แบบ HighScope
- ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยแนวการจัดการเรียนรู้แบบ HighScope กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์/ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
- 10.00 - 10.15 พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.15 - 11.00 **บรรยายเทคนิควิธีการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กตามแนวคิดการเรียนรู้ของสมอง Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยแนวการจัดการเรียนรู้แบบ HighScope และการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้**
- 11.00 - 12.00 **ฝึกปฏิบัติจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กตามแนวคิด Brain-based Learning (BBL) สู่ Executive Functions (EF) ด้วยแนวการจัดการเรียนรู้แบบ HighScope**
เรื่องที่ 1 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม (ตามกระบวนการ วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน)
- 12.00 - 13.00 พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 14.00 **ฝึกปฏิบัติจัดประสบการณ์ เรื่องที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมการเล่นตามมุม (ตามกระบวนการ วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน)**
- 14.00 - 15.00 **ฝึกปฏิบัติจัดประสบการณ์ เรื่องที่ 3 การจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ฝึกทักษะการสังเกต จำแนก จัดกลุ่ม ทักษะความสัมพันธ์ (ตามกระบวนการ วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน)**
หมายเหตุ : อาจจัดเป็นศูนย์เรียนรู้ แบ่งกลุ่มสมาชิกผลัดเปลี่ยนเรียนรู้จนครบทั้ง 3 ศูนย์ ศูนย์ละ 1 ชั่วโมง
- 14.30 - 14.45 พักรับประทานอาหารว่าง
- 15.00 - 16.30 **การประเมินพัฒนาการเด็กกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตัวบ่งชี้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 อภิปราย ชักถาม ปิดการประชุม**

หมายเหตุ กำหนดการนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

THE MASTER GROUP MANAGEMENT CO., LTD : PATANAKHUNNAPABHWICHAKARN (PW) CO., LTD

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) 1256/9 ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2243-8000 (อัตโนมัติ 15 สาย), 0-2241-8999

แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : 0-2241-4131, 0-2243-7666 website : www.iadth.com